

Asia: VN/2434/2018

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi Euroopan unionin ja kansallisen oikeuden rikkomisesta ilmoittavien henkilöiden suojelusta sekä siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Kuntaliitto kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi Euroopan unionin ja kansallisen oikeuden rikkomisesta ilmoittavien henkilöiden suojelusta sekä siihen liittyviksi laeiksi.

Eryteisesti: 2 § Soveltamisala. Miten arvioitte esitettyä soveltamisalaa? Puuttuuko mielestänne jokin keskeinen lainsäädännön ala soveltamisalasta? Mikä? Perustelkaa mielipiteenne.

Lähtökohtaisesti Kuntaliitto pitää perusteltuna, että soveltamisala säädetään kansallisessa laissa lähelle direktiivin soveltamisalaa. Toisaalta tässä vaihtoehdossa haasteeksi nousee lainsäädännön soveltamisalan vaikeaselkoisuus.

Eryteisesti: Mikä laki mielestänne puuttuu soveltamisalasta?

-

2 luku Ilmoittajan suojelun yleiset edellytykset ja ilmoittaminen

-

Eryteisesti: liittykö toimintanne kannalta sisäisen ilmoituskanavan perustamisvelvollisuuteen ongelmia? Mitä? Perustelkaa mielipiteenne.

Lakiluonnoksen 8 §:ssä on säädetty sisäisen ilmoituskanavan perustamisvelvollisuudesta. Sen mukaisesti valtio ja sen virastot ja laitokset, kunnat, seurakunnat ja muut julkisen sektorin

oikeushenkilöt sekä näiden omistuksessa tai määräysvallassa olevat oikeushenkilöt, joiden työ- tai virkasuhteessa olevien henkilöiden määrä on säännöllisesti vähintään 50, ovat velvollisia perustamaan sisäisen ilmoituskanavan rikkomista koskevan tiedon ilmoittamista ja sen perusteella toteutettavia jatkotoimia varten.

Säännöksen ajantasaisuutta tulevaisuudessa ajatellen, säännöksessä olisi hyvä vähintäänkin perustelujen kohdalla todeta säännöksen soveltuminen hyvinvointialueilla ja hyvinvointikuntayhtymissä.

Lakiluonnoksen 13 §:n kohdalla on säädetty vapaaehtoisista sisäisistä ilmoituskanavista. Näkemyksemme mukaan vapaaehtoisten ilmoituskanavien käsite tulisi laissa määritellä tarkemmin. Voiko organisaatio esimerkiksi vastaanottaa vapaaehtoisen ilmoituskanavan kautta ilmoituksia, jotka eivät kuulu lain soveltamisalaan? Ja toisaalta, mitä säännöksiä sovelletaan, mikäli organisaatio ottaa vastaan ilmoituksia laajemmin kuin lain soveltamisala edellyttää.

Erityisesti: liittykö toimintanne kannalta ulkoisen ilmoituskanavan perustamisvelvollisuuteen ongelmia? Mitä? Perustelkaa mielipiteenne.

-

3 luku Sisäisiin ja ulkoiisiin ilmoituksiin sovellettavat säännökset

-

Erityisesti: miten arvioisitte tietosuojaan liittyviä kysymyksiä (19 §:n salassapitovelvollisuus ja 20 §:n henkilötietojen käsittely)

Lakiluonnoksesta tulee ilmi, millä perusteilla henkilö on oikeutettu suojeluun ja mitä oikeudenaloja koskevia rikkomisia laki koskee. Lakiluonnoksessa ei kuitenkaan ole otettu kantaa siihen, miten tulisi menetellä ilmoitusten kanssa, jotka eivät kuulu lain aineelliseen tai henkilölliseen soveltamisalaan eivätkä saa suojelua. Tuleeko tällaiset ilmoitukset myös käsitellä? Toisaalta vastaanotettavien ilmoitusten käsittelyssä tulee huomioida myös tietosuojasäätely ja muun muassa työelämän tietosuojalainsäädännön lähtökohdat työntekijää koskevien henkilötietojen käsittelylle.

Lain 21 §:n mukaan yksityisen ja julkisen sektorin oikeushenkilöiden tulee kirjata kaikki vastaanottamansa ilmoitukset tässä laissa säädettyjen salassapitoa koskevien vaatimusten mukaisesti. Ilmoituksia säilytetään ainoastaan niin pitkään kuin se on välttämätöntä ja oikeasuhteista tässä laissa asetettujen vaatimusten tai muiden unionin oikeudessa tai kansallisessa oikeudessa asetettujen vaatimusten noudattamiseksi.

Näkemyksemme mukaan ilmoitusten säilyttämiselle tulisi säätää tarkemmin määritelty säilyttämisaika. Pykälän sanamuoto nykyisellään johtaa helposti siihen, että organisaatiot päätyvät

säilyttämään ilmoituksia pysyvästi, mikä on puolestaan ristiriidassa tietosuojasetuksen säilytyksen rajoittamisen kanssa.

Myös henkilötietojen käsittelyä ja julkisuuslain soveltamista ilmoituksiin tulisi käsitellä tarkemmin lakiluonnoksessa. Perusteluissa on pelkästään todettu, että ilmoituskanavissa suoritettavaan henkilötietojen käsittelyyn sovelletaan tietosuojasetusta ja tietosuojalakia. Näkemyksemme mukaan tietosuojan kannalta olisi tärkeää vähintään perusteluissa tuoda esille ilmoituskanaviin liittyviä tietosuojavelvoitteita, kuten esimerkiksi rekisterinpitäjäys, henkilötietojen käsittely-peruste, rekisteröidyn oikeudet ja erityisten henkilötietoryhmien käsitteleminen.

4 luku Tietojen julkistaminen

-

5 luku Suojelutoimenpiteet

-

Erityisesti: miten arvioisitte esitettyä suojelun tasoa, onko se riittävä? Perustelkaa mielipiteenne.

Mielestämme suojelun taso on riittävä.

6 luku Seuraamukset

-

2. Esitysluonnoksen vaikutusten arviointi/yleiset kommentit

-

2.1 Millaisia vaikutuksia esitetyllä lailla ennakoitte olevan toimintanne?

-

2.2 Onko esityksessä tunnistettu toimintanne kannalta merkittävät vaikutukset? Jos ei, niin mitkä vaikutukset puuttuvat?

-

2.3 Ovatko yksityisen sektorin yrityksiin liittyvät vaikutukset tunnistettu riittävästi? Jos ei, niin mitkä vaikutukset puuttuvat?

-

2.4 Ovatko valtion viranomaisiin liittyvät vaikutukset tunnistettu riittävästi? Jos ei, niin mitkä vaikutukset puuttuvat?

-

2.5 Ovat kuntiin liittyvät vaikutukset tunnistettu riittävästi? Jos ei, niin mitkä vaikutukset puuttuvat?

Lailla on vaikutuksia kuntien toimintaan; lain velvoitteet lisäävät kuntien hallinnollista taakkaa ja kustannuksia.

3. Muut huomiot. Mahdolliset muut huomionne ehdotetusta sääntelystä ja esityksistä.

-

Myllymäki Juha
Suomen Kuntaliitto ry

Haapalehto Saija
Suomen Kuntaliitto ry